

Strīdu risināšana bez tiesas – tiešsaistes rīks

SOLVIT

21. gadsimtā darījumu kārtošana tiešsaistē ir ierasta lieta. Savukārt – kur darījumi, tur rodas arī strīdi, jo saskaras dažādas intereses, it īpaši, ja runa ir par sadarbību ārpus vienas valsts robežām. Tieši tāpēc arī strīdu risināšana gan tiesā, gan ar alternatīvām metodēm kļūst arvien interaktīvāka. Uzņēmējiem ir būtiski netērēt laiku un citus resursus prasības sagatavošanai un dalībai tiesas sēdēs, nemaz nerunājot par situācijām, kad strīds ir saistīts ar citas valsts atbildīgo institūciju. Viens no alternatīviem strīdu risināšanas mehānismiem ir SOLVIT, kurš darbojas Eiropas Ekonomikas zonas valstīs (Eiropas Savienībā, Norvēģijā, Islandē un Lihtenšteinā).

KĀDOS GADĪJUMOS VAR IZMANTOT SOLVIT?

SOLVIT var palīdzēt reizēs, ja citu dalībvalstu iestādes neievēro Eiropas Savienības (ES) tiesībās noteikto. Tā mērķis ir palīdzēt iedzīvotājiem un uzņēmējiem novērst problēmas, kas rodas, citu EEZ valstu iestādēm nepareizi piemērojot ar ES iekšējo tirgu regulējošos tiesību aktus. Pakalpojums ir bez maksas.

SOLVIT koordinācijas centrs Latvijā darbojas kopš 2004. gada 1. maija kā viena no EM struktūrvienībām.

Pirms aizpildīt tiešsaistes anketu, jānoskaidro, vai strīds atbilst trim kritērijiem. Pirmais – iespējams ES tiesību pārkāpums, otrs – strīdā ir pārrobežu elements (proti – iesaistītas divas valstis), trešais – iesaistītas valsts iestādes. Jāņem vērā, ka SOLVIT tiešsaistes rīku nevar izmantot, lai likvidētu strīdus starp divu valstu uzņēmējiem un privātpersonām.

SOLVIT centrs risina problēmas, kas radušās saistībā ar profesionālās kvalifikācijas atzīšanu, preču savstarpējo atzīšanu, brīvību veikt uzņēmējdarbību, kā arī citām sūdzībām, ja tās ir saistītas ar kādas valsts iestādes rīcību, ja nav ievērotas iedzīvotāja vai uzņēmuma ES tiesības, pārkāpums noticis citā ES dalībvalstī.

KĀ TAS DARBOJAS?

Kā jau teikts – SOLVIT pakalpojums tiek sniegts tiešsaistē. Lai gan katrā dalībvalstī ir SOLVIT centrs, uz to nav jādodas. Ja ir radušies iebildumi par ES normatīvo aktu piemērošanu citā valstī, jāver vaļā internetā pieejamā SOLVIT pieteikuma anketa. Nav jāuztraucas par valodu zināšanām, jo tā jāaizpilda savas valsts valodā, tātad – latviski. Pieteikums nonāks Latvijas SOLVIT centrā, kurš vēlāk sazināsies ar otras valsts SOLVIT centru un risinās problēmu. Būtiski atcerēties, ka SOLVIT nav palīgrīks, ko izmantot, ja esat jau sācis tiesvedību par konkrēto jautājumu.

Vēl viens svarīgs aspekts – ja strīds ir par lēmumu, kam noteikts izpildes termiņš, tad pieteikuma iesniegšana SOLVIT šo termiņu neiespaidos. Tātad – ja esat saņēmis citas valsts iestādes lēmumu, kas jāizpilda vai kas stājas spēkā mēneša laikā, tad pieteikuma iesniegšana šo termiņu nedz pagarinās, nedz atcels.

Pieteikuma anketu var atrast vietnē ec.europa.eu/solvit, izvēloties savas valsts valodu. Pirms tās aizpildīšanas jāatbild uz dažiem jautājumiem, kas palīdzēs saprast, vai SOLVIT ir īstais mehānisms konkrētās problēmas risināšanai.

NO PIEREDZES

KĀDOS GADĪJUMOS SOLVIT IR PALĪDZĒJIS UZŅĒMĒJIEM UN PRIVĀTPERSONĀM?

Kā norāda EM, savas darbības laikā Latvijas SOLVIT centrs saņēmis vairāk nekā 500 pieteikumus, un veiksmīgi ir nokārtotas 214 lietas. Vidējais atrisināto lietu rādītājs Latvijā ir krietni augstāks nekā citās ES valstīs. Kopumā SOLVIT centros, arī Latvijā, visvairāk sūdzību – vairāk nekā puse – tiek saņemts saistībā ar sociālajām garantijām, bet ceturtdaļu sastāda sūdzības par uzturēšanās atļaujām. Savukārt uzņēmēji SOLVIT centros vēršas gadījumos, kad sastopas ar ierobežojumiem brīvai preču un pakalpojumu aprītei, kā arī PVN atmaksas sarežģījumu jautājumos.

Kā vienu no SOLVIT centra veiksmes stāstiem var minēt gadījumu, kad Horvātijas pasta nodaļa atteicās izsniegt Latvijas pilsonim prāmju transporta atļaužu karti, jo viņam nebija pastāvīgās uzturēšanās atļaujas. Latvijas SOLVIT centrs norādīja, ka šāda Horvātijas pakalpojumu sniedzēja rīcība ir pretrunā ar konkrētiem pantiem Līgumā par ES darbību un diskriminē personu pilsonības dēļ. Turklāt saskaņā ar vienlīdzīgas attieksmes principu jūras transporta biļešu cenu atšķirība nedrīkst diskriminēt citu ES valstu pagaidu iedzīvotājus.

Pirms vairākiem gadiem SOLVIT centrs palīdzēja Latvijā iegūtu zobārsta profesionālo kvalifikāciju atzīt citās dalībvalstīs. Tika secināts, ka citviet ES tas netiek atzīts, jo Latvija bija neprecīzi norādījusi obligāti uzrādāmos dokumentus kvalifikācijas apliecināšanai. Pēc SOLVIT centra ierosinājuma Veselības ministrija izstrādāja grozījumus noteikumos par zobārstu profesionālo izglītību. Pēc jauno prasību paziņošanas EK un attiecīgām izmaiņām ES direktīvā arī Latvijas zobārsti var pretendēt uz automātisku profesionālās kvalifikācijas atzīšanu citās dalībvalstīs.

Citā gadījumā Latvijas pilsonē vēlējās Vācijā reģistrēt privātu uzņēmumu un palikt uz pastāvīgu dzīvi šajā valstī. Taču Vācijā ir noteikums, ka uzņēmumu var reģistrēt tikai šīs valsts rezidents. Pēc Latvijas SOLVIT centra iesnieguma Vācijas centrs sazinājās ar atbildīgajām iestādēm, kuras, pamatojoties uz ES normu tiešās ietekmes principu, reģistrēja Latvijas pilsones uzņēmumu un piešķīra uzturēšanās apliecinājumu Vācijā, dodot iespēju līdz noteiktam laikam iesniegt oficiālajās iestādēs informāciju par veselības apdrošināšanu, kā arī par pietiekamiem ienākumiem sevis un ģimenes uzturēšanai.

MAGNETIC
LATVIA

Pasākumi

14.–15. novembris
Apvienotais Baltijas jūras un Latvijas Tūrisma forums 2018 Rīgā

21.–22. novembris
Magnetic Latvia biznesa forums „Uzņēmums 2.0 | Dizaina domāšana” Ventspilī

Tirdzniecības misijas

9.–11. novembris
Gudrās pilsētas risinājumu uzņēmumu tirdzniecības misijas Frankfurtē un Darmštatē, Vācijā

28.–30. novembris
Latvijas uzņēmēju delegācijas dalība Latvijas novadu dienās Vitebskā, Baltkrievijā

Nacionālie stendi

13.–16. novembris
Latvijas nacionālais stends izstādē „Elmia Subcontractor 2018” Jenšepingā, Zviedrijā

23.–25. novembris
Latvijas kopstends izstādē „Babyland 2018” Viļņā, Lietuvā

27.–29. novembris
Latvijas nacionālais stends izstādē „IBTM World 2018” Barselonā, Spānijā

Kontaktbiržas

13.–14. novembris
EEN organizētā uzņēmēju kontaktbirža „Smart City Brokerage Event 2018” Barselonā, Spānijā

27.–29. novembris
EEN organizētā uzņēmēju kontaktbirža „CyberMatch” Londonā, Lielbritānijā

4.–6. decembris
EEN organizētā uzņēmēju kontaktbirža „Face2Face Meetings @ H2020 ICT Conference” Vīnē, Austrijā

Ja reizi nedēļā vēlies saņemt e-pastā LIAA jaunumus, pieraksties, sūtot e-pastu uz jaunumi@liaa.gov.lv

www.magneticlatvia.lv